

Dôvodová správa

I. Všeobecná časť

Rozpočty vyšších územných celkov, miest a obcí sú súčasťou rozpočtu verejnej správy a rovnako výsledky hospodárenia regionálnej a komunálnej samosprávy sú súčasťou výsledkov rozpočtového hospodárenia Slovenskej republiky. Rozpočet samosprávneho kraja je základným nástrojom finančného hospodárenia. Riadi sa ním financovanie úloh a funkcií v príslušnom rozpočtovom roku a výhľadovo aj na obdobie ďalších dvoch rokov, nakoľko v súlade so zákonom č. 583/2004 o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sa rozpočet samosprávneho kraja zostavuje na obdobie troch rokov. Pritom rozpočet na príslušný rozpočtový rok má záväzný charakter a rozpočet na nasledujúce dva roky má charakter informatívny. Rozpočet samosprávneho kraja sa zostavuje aj ako programový rozpočet, čím sa zvyšuje jeho informačná hodnota.

II. Osobitná časť

Návrh Rozpočtu Trenčianskeho samosprávneho kraja na roky 2022-2024 je zostavený v súlade s platnými, vládou a parlamentom schválenými legislatívnymi predpismi. Jeho cieľom je zabezpečiť výkon samosprávnych kompetencií vo všetkých oblastiach stanovených zákonom č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov v znení neskorších predpisov a naďalej pokračovať v konsolidácii verejných financií v zmysle pravidiel rozpočtovej zodpovednosti. Návrh rozpočtu obsahuje vlastné finančné prostriedky samosprávneho kraja, ktorými sa zabezpečuje financovanie originálnych kompetencií v zmysle platnej legislatívy, dotácie zo štátneho rozpočtu na prenesený výkon štátnej správy v oblasti Vzdelávania, ďalej finančné prostriedky rozpočtových organizácií taxatívne vymedzené novelou zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy, v minulosti označované tiež ako mimorozpočtové prostriedky a finančné prostriedky zo štrukturálnych fondov EÚ a zo štátneho rozpočtu na implementáciu projektov realizovaných v rámci jednotlivých operačných programov Partnerskej dohody 2014 - 2020 systémom predfinancovania. V neposlednom rade obsahuje návrh rozpočtu Trenčianskeho samosprávneho kraja aj zostatok prostriedkov z poskytnutej návratnej finančnej výpomoci schválenej vládou Slovenskej republiky uznesením č. 474 zo dňa 15.7.2020, a to za účelom opráv a investícií do majetku vo vlastníctve samosprávneho kraja určeného na výkon samosprávnych pôsobností na úseku dopravy, sociálnych služieb, zdravotníctva, kultúry, cestovného ruchu, vzdelávania, športu a regionálneho rozvoja.

Faktory ovplyvňujúce rozpočet príjmov:

Celkové príjmy Trenčianskeho samosprávneho kraja sú pre rozpočtový rok 2022 plánované v objeme 208 336 tis. eur, z toho bežné príjmy sú rozpočtované v objeme 172 421 tis. eur a kapitálové príjmy v objeme 35 915 tis. eur.

V príjmovej časti bežného rozpočtu je v hlavnej kategórii 100 premietnutý predpokladaný vývoj plnenia daňových príjmov, ktoré budú aj v roku 2022 rozhodujúcim zdrojom financovania potrieb regiónu. Pri ich plánovaní vychádzal Trenčiansky samosprávny kraj, tak ako po minulé roky, zo septembrovej prognózy

poradného orgánu Ministerstva financií Slovenskej republiky - Výboru pre daňové prognózy, ktorá predpovedá na rok 2022 plnenie výnosu dane z príjmov na úrovni 109 397 tis. eur. Trenčiansky samosprávny kraj prijal rovnako ako v minulom období z princípu opatrnosti alternatívu rozpočtovania nižšieho objemu výnosu ako je jeho plánovaná prognóza, t.j. objem 108 000 tis. eur, a to aj napriek vcelku uspokojivému tempu oživenia ekonomickej aktivity po nepriaznivom roku 2020 poznačenom globálnou pandémiou koronavírusu SARS – CoV-2, spôsobujúceho chorobu COVID-19, ktorý predpovedá pozitívny vývoj v plnení daňových príjmov nielen do konca roka 2021, ale aj v budúcom rozpočtovom období. Pre informáciu uvádzame, že v porovnaní s rovnakým obdobím predchádzajúceho roka dosahuje plánovaný objem výnosu dane z príjmov fyzických osôb pre rozpočtový rok 2022 medziročný nárast o 9 933 tis. eur.

V oblasti bežných nedaňových príjmov, t.j. v hlavnej kategórii 200 je plánovaný celkový objem prostriedkov vo výške 10 949 tis. eur, čo v porovnaní s predchádzajúcim rozpočtovým obdobím predstavuje medziročný nárast približne o 254 tis. eur. Tento je výsledkom hlavne:

- plánovaného nárastu príjmov, plnenie ktorých sa očakáva na Úrade TSK v rámci ekonomickej podpoložky 292 017 Ostatné príjmy – z vratiek, a to v podobe zrefundovaných finančných prostriedkov za projekty OvZP financované v minulom období v rámci Operačného programu Interreg V-A SR-ČR z vlastných zdrojov TSK a

- plánovaného nárastu bežných príjmov od prijímateľov sociálnych služieb za poskytované sociálne služby, a to vo väzbe na prehodnotenie štruktúry jednotlivých kapacít v sociálnych zariadeniach zriadených Trenčianskym samosprávnym krajom z titulu zvýšeného dopytu po sociálnej službe poskytovanej v špecializovanom zariadení, kde je úhrada za poskytovanú sociálnu službu vyššia ako v domove sociálnych služieb.

Súčasťou rozpočtu bežných príjmov Trenčianskeho samosprávneho kraja je v rámci hlavnej kategórie 300 Granty a transfery každoročne plánovaný objem finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu, určený na úhradu nákladov spojených s preneseným výkonom štátnej správy na úseku Vzdelávania. Pre rozpočtový rok 2022 je táto účelovo určená dotácia zo štátneho rozpočtu plánovaná v objeme 50 335 tis. eur, čo v porovnaní s rovnakým obdobím predchádzajúceho roka predstavuje pokles o 346 tis. eur. Dotácia zo štátneho rozpočtu na prenesené kompetencie býva pravidelne stanovená na základe počtu žiakov v jednotlivých typoch škôl v danom školskom roku a na základe výšky normatívu na jedného žiaka v zmysle zákona č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Pre školský rok 2022/2023 však Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky už druhý rok po sebe nerozpísalo pre samosprávne kraje celý objem finančných prostriedkov určený na prenesený výkon štátnej správy. Kým v minulom roku bol v tejto súvislosti zaznamenaný medziročný pokles 4 170 tis. eur, v roku 2022 dochádza k jeho prehĺbeniu o ďalších 346 tis. eur.

Návrh Rozpočtu Trenčianskeho samosprávneho kraja na roky 2022-2024 obsahuje opäť, tak ako v predchádzajúcom roku maximálne možné zrealizovanie rozpočtovaného objemu príjmov v rámci ekonomickej kategórie 230 Kapitálové príjmy. Trenčiansky samosprávny kraj disponuje aj pre rozpočtový rok 2022 prebytočným nehnuteľným majetkom, s ktorým sa v rámci koncepcie rozvoja

jednotlivých oddielov neuvažuje. Jeho odpredaj sa predpokladá na úrovni roku 2021, t.j. v objeme 900 tis. eur.

Plnenie kapitálových príjmov Trenčianskeho samosprávneho kraja by mal v rozpočtovom roku 2022 pozitívne ovplyvniť aj proces implementácie investičných projektov čerpaných zo štrukturálnych a investičných fondov Európskej únie a zo štátneho rozpočtu. Za týmto účelom je súčasťou plánovaných tuzemských kapitálových grantov a transferov objem prostriedkov vo výške približne 34 971 tis. eur. V porovnaní s rovnakým obdobím predchádzajúceho roka ide o medziročný pokles v celkovom objeme 3 463 tis. eur. Aj teraz treba zdôrazniť, že súčasťou predkladaného návrhu sú tak ako v minulom roku len tie investičné projekty, u ktorých sa Trenčiansky samosprávny kraj stal úspešným žiadateľom o poskytnutie nenávratného finančného príspevku. Projekty sa nachádzajú v rôznych fázach realizácie a Trenčiansky samosprávny kraj očakáva, že v rozpočtovom roku 2022 bude ich implementácia pokračovať rýchlejším tempom, a to aj vzhľadom na končiacu sa programové obdobie a v tejto súvislosti prijaté opatrenia na skrátenie lehôt na administratívne kroky zo strany poskytovateľov financovania.

Faktory ovplyvňujúce rozpočet výdavkov:

Kvantifikácia návrhu rozpočtu výdavkov Trenčianskeho samosprávneho kraja na roky 2022-2024 v celkovom objeme 211 381 tis. eur zohľadňuje prirodzené zdrojové možnosti v oblasti príjmov a pre rozpočtový rok 2022 stanovuje v porovnaní s rovnakým obdobím predchádzajúceho roka o takmer 15 716 tis. eur nižší objem rozpočtovaných výdavkov, z toho rozpočet bežných výdavkov v objeme 157 564 tis. eur predstavuje z hľadiska medziročného porovnania zvýšenie o 7 042 tis. eur, naproti tomu rozpočet kapitálových výdavkov v objeme 53 817 tis. eur predstavuje v medziročnom porovnaní zníženie až o 22 758 tis. eur.

Hlavným dôvodom tohto pomerne výrazného medziročného poklesu plánovaných kapitálových výdavkov je skutočnosť, že Trenčiansky samosprávny kraj mohol v roku 2021 využiť v súvislosti s negatívnym vývojom hospodárenia obcí a vyšších územných celkov návratnú finančnú výpomoc, ktorej poskytnutie schválila vláda Slovenskej republiky uznesením č. 474 zo dňa 15.7.2020, a to výlučne a v plnom rozsahu na účel financovania výkonu samosprávnych pôsobností nehospodárskeho charakteru. V rozpočtovom roku 2021 zapojil Trenčiansky samosprávny kraj do návrhu rozpočtu plnú výšku schválenej návratnej finančnej výpomoci, t.j. objem 20 000 tis. eur, z ktorého sa podarilo v priebehu roka načerpať 18 892 tis. eur. Pre rozpočtový rok 2022 je preto súčasťou návrhu rozpočtu príjmových finančných operácií len zvyšná časť v objeme 1 108 tis. eur, čo výrazne znižuje možnosti plánovania v oblasti investícií. Vo väzbe na túto skutočnosť prijal Trenčiansky samosprávny kraj rozhodnutie zapracovať do Rozpočtu TSK na roky 2022-2024 prostredníctvom príjmových finančných operácií za účelom zabezpečenia dostatočného rozpočtového krytia investičných zámerov plánovaných pre rozpočtový rok 2022 objem finančných prostriedkov v celkovej výške 3 600 tis. eur, z toho 3 185 tis. eur z peňažného fondu a 415 tis. eur z rezervného fondu

Zvýšený objem rozpočtovaných bežných výdavkov zohľadňuje hlavne:

- nárast rozpočtu bežných výdavkov určených na financovanie originálnych kompetencií na úseku Dopravy v úhrne o 2 670 tis. eur, z toho medziročné zvýšenie o 2 000 tis. eur sa dotýka úhrady náhrady predpokladanej straty pre zmluvných

dopracov v prímestskej autobusovej doprave. Zvyšná časť medziročného nárastu bežných výdavkov v objeme 670 tis. eur je plánovaná pre príspevkovú organizáciu SC TSK, a to hlavne na súvislé opravy ciest II. a III. triedy TSK dodávateľským spôsobom, kde je smerovaný o 345 tis. eur vyšší objem prostriedkov, na očakávanú valorizáciu platových taríf zamestnancov verejnej správy od 1.1.2022, ako aj na vyplatenie miezd a odvodov do poisťovní z titulu nárastu počtu zamestnancov pre výkon správy mostov a dopravného značenia v počte o 16, čo si na úseku Dopravy vyžaduje zvýšenie rozpočtového krytia bežných výdavkov v úhrne o 470 tis. eur,

- rozpočtovanie bežného transferu v objeme takmer 375 tis. eur pre všetky tri nemocnice v zriaďovateľskej pôsobnosti TSK, a to vo väzbe na projektové a investičné aktivity realizované na úseku Zdravotníctva v predchádzajúcom rozpočtovom období,

- nárast bežných výdavkov určených na financovanie originálnych kompetencií na úseku Kultúrnych služieb takmer o 292 tis. eur, ktorý je odzrkadlením plánovania objemu rozpočtových prostriedkov v odhadovanej výške 173 tis. eur, a to v súvislosti s očakávanou valorizáciou platových taríf zamestnancov verejnej správy od 1.1.2022, ako aj odzrkadlením plánovania o takmer 119 tis. eur väčšieho objemu rozpočtových prostriedkov na prevádzku kultúrnych zariadení, predovšetkým na rutinnú a štandardnú údržbu,

- ďalej nárast bežných výdavkov v rámci originálnych kompetencií na úseku Vzdelávania približne o 318 tis. eur, z toho 150 tis. eur je vyčlenených na spomínanú valorizáciu platových taríf pedagogických a nepedagogických zamestnancov a 265 tis. eur je v rámci ekonomickej položky 635 Rutinná a štandardná údržba určených na financovanie opráv väčšieho rozsahu,

- nárast bežných výdavkov určených na financovanie originálnych kompetencií na úseku Sociálneho zabezpečenia takmer o 1 383 tis. eur, a to hlavne z titulu avizovanej valorizácie platových taríf zamestnancov verejnej správy, pre účely čoho je v rámci originálnych kompetencií na úseku Sociálneho zabezpečenia vyčlenený objem rozpočtových prostriedkov v odhadovanej výške 805 tis. eur, ako aj z titulu o približne 394 tis. eur vyššieho objemu rozpočtových prostriedkov plánovaných na vyplatenie miezd a odvodov do poisťovní, a to vo väzbe na prehodnotenie štruktúry jednotlivých kapacít v sociálnych zariadeniach zriadených Trenčianskym samosprávnym krajom na základe zvýšeného dopytu po sociálnej službe poskytovanej v špecializovanom zariadení

- a napokon zohľadňuje zvýšený objem rozpočtovaných bežných výdavkov o približne 2 180 tis. eur vyšší objem finančných prostriedkov plánovaný na Úrade TSK, z toho približne 435 tis. eur tvorí medziročný nárast bežných výdavkov na projektové aktivity realizované v rámci štrukturálnych fondov EÚ. Pre rozpočtový rok 2022 plánuje Trenčiansky samosprávny kraj na implementáciu neinvestičných projektov objem prostriedkov v celkovej výške 4 839 tis. eur. Pomerne vysoký nárast bežných výdavkov na Úrade TSK, a to o 891 tis. eur je z titulu schválenia návrhu na zabezpečenie financovania neziskovej organizácii Kreativný inštitút Trenčín, n. o. v súlade s uznesením Z TSK 735/2021 zo dňa 27.9.2021.

Čerpanie *kapitálových výdavkov* predpokladá Trenčiansky samosprávny kraj vo výške približne 53 817 tis. eur.

Z uvedeného objemu je približne 41 391 tis. eur vyčlenených na prípravné a podporné práce súvisiace s implementáciou projektov, ako aj na samotnú implementáciu projektov, financovaných či už systémom predfinancovania zo štátneho rozpočtu a štrukturálnych fondov EÚ alebo systémom refundácie vopred vynaložených prostriedkov z vlastných aj cudzích zdrojov. Súčasťou tohto objemu sú zároveň finančné prostriedky na realizáciu investičných projektových zámerov financovaných Trenčianskym samosprávnym krajom, ako aj finančné prostriedky určené na spolufinancovanie projektov.

Zvyšná časť prostriedkov v objeme takmer 12 426 tis. eur je vyčlenená na realizáciu investičných aktivít v rámci Úradu Trenčianskeho samosprávneho kraja a jednotlivých oddielov, z toho napr.:

- v oblasti dopravy je objemovo najväčšia časť kapitálového transferu pre príspevkovú organizáciu SC TSK, a to približne 3 035 tis. eur vyčlenená na nákup strojného vybavenia, techniky a obnovu vozového parku a 1 878 tis. eur na rekonštrukciu vybraných oporných múrov a mostných objektov, ako aj na realizáciu bezpečnostných prvkov a zariadení na cestách II. a III. triedy TSK,
- na úseku všeobecnej nemocničnej starostlivosti je v rozpočtovom roku 2022 stanovených niekoľko priorít, patrí k dokončeniu nového urgentného príjmu vrátane obstarania prvotného vybavenia v plánovanom objeme 1 603 tis. eur pre NsP Prievidza so sídlom v Bojniciach, obnova zdravotníckej prístrojovej techniky za približne 375 tis. eur pre NsP Myjava, ako aj dopracovanie projektovej dokumentácie Jednotky magnetickej rezonancie – centra diagnostiky o projekt stavebného osadenia prístroja magnetickej rezonancie a obstaranie samotnej magnetickej rezonancie za 1 209 tis. eur pre NsP Považská Bystrica,
- v oblasti vzdelávania smeruje Trenčiansky samosprávny kraj najväčší objem prostriedkov, a to takmer 1 305 tis. eur na zníženie energetickej náročnosti budovy Obchodnej akadémie M. Hodžu v Trenčíne a takmer 409 tis. eur na dokončenie rekonštrukcie kuchyne, výdajne stravy a jedálne pri SOŠ J. A. Baťu v Partizánskom, zahájenej v roku 2021,
- s cieľom zlepšiť podmienky poskytovania a dostupnosti sociálnych služieb plánuje Trenčiansky samosprávny kraj na úseku sociálneho zabezpečenia takmer 150 tis. eur na obstaranie prístrojového vybavenia pre 15 sociálnych zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti TSK. Ide predovšetkým o elektrické pece a panvice, umývačky riadu, priemyselné práčky, sušičky bielizne, valcové a korytové žehliče, polohovateľné lôžka, hydraulické zdvíhacie stoličky, transportné vozíky, škrabky na zemiaky, krájače na zeleninu a pod..

Návrh Rozpočtu Trenčianskeho samosprávneho kraja na roky 2022 – 2024 je zostavený ako vyrovnaný. Bežný rozpočet pre rok 2022 tvorí prebytok v celkovom objeme 14 857 tis. eur, kapitálový rozpočet tvorí schodok v celkovom objeme 17 902 tis. eur. Finančné operácie, ktorými sa vykonávajú prevody prostriedkov peňažných fondov a realizujú sa návratné zdroje financovania a ich splácanie sú svojím objemom 3 045 tis. eur tiež prebytkové a spolu s prebytkom bežného rozpočtu vykrývajú schodok kapitálového rozpočtu.

Súčasťou predkladaného Návrhu Rozpočtu Trenčianskeho samosprávneho kraja na roky 2022-2024 je aj Programový rozpočet Trenčianskeho samosprávneho

kraja na roky 2022-2024, ktorý je odrazom výdavkovej časti rozpočtu. Je zostavený v programovej štruktúre, obsahuje 11 programov členených na podprogramy a prvky, ktoré zohľadňujú zámery a ciele Trenčianskeho samosprávneho kraja. Povinnosť zostavovania klasického a programového rozpočtu pre vyššie územné celky vyplýva zo zákona č.583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

V súlade s ustanovením § 19e ods. 1 písm. c) zákona NR SR č. 302/2001 Z.z. o samospráve vyšších územných celkov v znení neskorších predpisov bol Návrh Rozpočtu Trenčianskeho samosprávneho kraja na roky 2022-2024 predložený Útvaru hlavného kontrolóra TSK za účelom vypracovania odborného stanoviska k návrhu rozpočtu pred jeho prerokovaním v zastupiteľstve samosprávneho kraja. Ďalej v súlade s ustanovením § 9 ods. 3 citovaného zákona bol v stanovenej lehote 15 dní pred prerokovaním v zastupiteľstve samosprávneho kraja verejne sprístupnený, a to vyvesením na úradnej tabuli, ako aj zverejnením na webovom sídle Trenčianskeho samosprávneho kraja. Návrh Rozpočtu Trenčianskeho samosprávneho kraja na roky 2022-2024 bol zároveň prerokovaný vo všetkých komisiách zriadených pri zastupiteľstve samosprávneho kraja.